

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบฟอร์มเสนอโครงการส่งเสริมอาชีพของเกษตรกรบ้านโป่งรุ หมู่ 5 ต.นครเจดีย์ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน

จัดทำโดยกลุ่มพัฒนาเกษตรกรบ้านโป่งรุ

เขียนที่.....

วันที่.....

ข้าพเจ้า.....

กลุ่ม.....

ชื่อ โครงการ.....

วัตถุประสงค์ (ทำไมถึงอยากทำโครงการนี้)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

วัสดุที่จะใช้ในโครงการ (อุปกรณ์และสิ่งของที่จะนำมาใช้ในโครงการนี้มีอะไรบ้าง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

ขบวนการผลิต (ขั้นตอนการทำงานและการดำเนินงานทำอย่างไร)

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

สถานที่ทำโครงการ

- 1.....
- 2.....
- 3.....

งบประมาณที่ใช้ในโครงการ

- 1.....
- 2.....
- 3.....

ระยะเวลาการดำเนินงาน (จำนวนกี่เดือน-กี่ปี)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

การตลาด (ทำมาแล้วไปขายที่ไหน อย่างไร ต้องหาตลาดที่แน่นอนและมั่นคง)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

การคืนเงิน (จำนวนกี่งวด กวดละเท่าไร)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

คุณสมบัติของสมาชิกกลุ่ม

1. อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
2. เข้ามาอยู่ในพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 6 เดือน
3. สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน
4. สำเนาทะเบียนบ้าน
5. สำเนาทะเบียนสมรส (ถ้ามี)

} นำมาตอนกู้เงิน

ผู้รับผิดชอบโครงการ (5 คนขึ้นไป)

1. .... ประธาน
2. .... เลขานุการ
3. .... เภรัญญิก
4. ....
5. ....

- 6. ....
- 7. ....
- 8. ....
- 9. ....
- 10. ....

ผลที่คาดว่าจะได้รับ (ถ้าโครงการนี้สำเร็จแล้วจะได้อะไร)

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก ข

โครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหของเกษตรกรบ้านโป่งรุ หมู่ที่ 5 ต.นครเจดีย์ อ.ป่าซาง จ.ลำพูน
 คำถามการวิจัย ทำอย่างไรให้เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคงครบวงจร และสามารถแก้ไขปัญหของ
 เกษตรกร

หลักการและเหตุผล

การพัฒนาและการแก้ไขปัญหของเกษตรกรบ้านโป่งรุ จะใช้หลักการและแนวทาง ที่ สกว.
 หรือ สถาบันวิจัยหรือรัฐชั้ สำนักงานประสานงานการวิจัยเพื่อท้องถิ่น จังหวัดลำพูน ได้เข้ามาให้
 ความรู้และแนะแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหโดยการใช้ภูมิปัญญาของเกษตรกรบ้านโป่งรุ
 ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหต่างๆ ของเกษตรกรบ้านโป่งรุ

เหตุผลถ้าโครงการนี้ทำสำเร็จ จะทำให้เกษตรกรสามารถพัฒนาและแก้ไขปัญหของ
 เกษตรกรบ้านโป่งรุได้ และมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น สามารถลืมตาอ้าปากได้ สามารถพึ่งตนเอง
 ชีวิตครอบครัวก็มีความสุข ทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามัคคี รักใคร่ ปองดองกัน

ข้อมูลพื้นฐานและปัญหของเกษตรกรบ้านโป่งรุ

ประชากร

- มีครัวเรือนจำนวน 221 ครัวเรือน
- มีจำนวนประชากร 870 คน
- แยกเป็นชาย 438 คน
- แยกเป็นหญิง 432 คน

ประชาชนในหมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธทั้งหมด มีวัด 1 แห่ง มีพระภิกษุ 1 รูป
หมู่บ้านโป่งรุแบ่งได้ 2 ลักษณะ

1. บ้านโป่งรุกับบ้านเด่น เป็นหมู่บ้านเดิมก่อตั้งมานาน มีจำนวนประชากร 101 ครัวเรือน
2. บ้านจัดสรร เป็นหมู่บ้านก่อตั้งใหม่ เมื่อปี พ.ศ. 2525 เป็นหมู่บ้านในเขตปฏิรูปที่ดิน
 จังหวัดลำพูน มีจำนวนประชากร 120 ครัวเรือน

ปัญหของเกษตรกรบ้านโป่งรุ

- ปัญหาเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกร

ปัจจุบันชาวบ้านมีอาชีพทำการเกษตรและรับจ้างเป็นส่วนใหญ่ การทำเกษตรบ้างครั้งก็
 ไม่ได้ผลทำให้เกษตรกรขาดทุน ไม่มีเงินหมุนเวียนใช้จ่ายในครอบครัว ส่วนชาวบ้านที่ไปรับจ้างก็

ไม่มีงานทำประจำทุกวัน เป็นการจ้างงานตามฤดูกาล เช่น ไปรับจ้างถอนต้นหอม เก็บกล้วย เก็บพริก ฯลฯ ช่วงไหนไม่ไปรับจ้างก็ขาดรายได้ ค่าใช้จ่ายในครอบครัวก็มีปัญหา เกษตรกรไม่มีอาชีพที่แน่นอนและมั่นคง ปัญหาต่างๆ จึงตามมา เช่น ค่าใช้จ่ายภายในครอบครัว การศึกษาของบุตรหลาน หนี้สิน เกิดการทะเลาะวิวาท ความแตกแยกภายในครอบครัว และเป็นบ่อเกิดของปัญหาสุขภาพจิตของบุตรหลาน รวมทั้งคนในครอบครัว ส่งผลให้การพัฒนาต่างๆ ในหมู่บ้านไม่มีความเจริญก้าวหน้า

1. ปัญหาหนี้สินเกษตรกรบ้านโป่งรุมีหนี้สินเกือบทุกครัวเรือนจะมากหรือน้อยก็แตกต่างกันไปตามแต่ละครัวเรือน มีเกษตรกรที่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน ที่มีหนี้สินคนละ 250,000 บาท จำนวน 120 ครัวเรือน เป็นหนี้สินที่เกิดจากโครงการปลูกมะม่วง ที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน ให้เกษตรกร 120 รายรับไปทำ

ปัญหาหนี้สินมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังนี้ คือ

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดลำพูน

จัดสรรที่ดินให้เกษตรกรรายละ 10 ไร่ ซึ่งแบ่งเป็นที่อยู่อาศัย 2 งาน ที่ทำกิน 9 ไร่ 2 งาน โดยให้เกษตรกรเช่าซื้อที่ดินไร่ละ 6,000 บาท 10 ไร่ เป็นทั้งสิ้น 60,000 บาท ต่อครอบครัวหรือต่อราย มีระยะเวลาในการผ่อนชำระค่าที่ดิน 15 ปี ซึ่งโครงการนี้เริ่มทำมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2525 โดยทาง ส.ป.ก. มีเจตนาให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการปลูกมะม่วงในพื้นที่ทำกินทุกครอบครัว รวมทั้งหมด 120 ครอบครัว ส.ป.ก. บอกว่าเมื่อเข้ามาอยู่ในพื้นที่ ส.ป.ก. แล้วต้องเข้าร่วมโครงการปลูกมะม่วง จำนวนมะม่วงที่ปลูกในพื้นที่ทำกิน 700-800 ต้น พันธุ์มะม่วงที่ปลูกได้แก่ พันธุ์น้ำดอกไม้เบอร์ 4 (พันธุ์ทวาย) เริ่มปี พ.ศ. 2530

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขาป่าซาง

ธ.ก.ส. เป็นแหล่งเงินทุนในโครงการปลูกมะม่วงของ ส.ป.ก. ซึ่งมีจำนวนเงินต้น 57,000 บาท ต่อราย จำนวนทั้งหมด 120 ราย โดยจ่ายเป็นสิ่งของ เป็นกล้าพันธุ์มะม่วง ฯลฯ ใช้เวลา 3-4 ปี จำนวนเงินต้นก็หมด โครงการมะม่วงเมื่อปลูกไปได้ 4-5 ปี ผลผลิตออกมาไม่ได้คุณภาพ ผลผลิตตกต่ำและราคาถูก เนื่องจากประสบกับปัญหาน้ำไม่เพียงพอ ปัจจุบันเวลาผ่านมา 13 ปี วงเงินต้น 57,000 บาท ดอกเบี้ย 80,000 บาท ต่อราย รวมทั้งหมด 120 ราย

บริษัทต่อทรัพย์

บริษัทต่อทรัพย์ เป็นผู้ขายกล้ามะม่วงแม่พันธุ์ และต้นสต็อก และทำสัญญากับ ส.ป.ก. ว่าถ้าผลผลิตของเกษตรกรออกมาจะรับซื้อตามราคาประกัน พอผลผลิตของเกษตรกรออกมาทางบริษัทก็มารับซื้อเพียงครั้งเดียว และไม่มาอีกเลย โดยอ้างเหตุผลว่า ผลผลิตไม่มีคุณภาพ

รวมเกษตรกร จำนวน 120 ราย เป็นหนี้รายละ

- เงินต้นโครงการปลูกมะม่วง	57,000 บาท
- ดอกเบี้ยโครงการปลูกมะม่วง 13 ปี	80,000 บาท
- เงินกู้ระยะสั้นที่ ธ.ก.ส. ปล่อยกู้เพื่อช่วยเกษตรกร	50,000 บาท
- ดอกเบี้ยเงินกู้ระยะสั้นต่อปี	6,000 บาท
- ค่าเช่าซื้อที่ดินจาก ส.ป.ก.	60,000 บาท
รวมเกษตรกรเป็นหนี้	253,000 บาท

2. ปัญหาเรื่องน้ำในพื้นที่ทำกินน้ำไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรของเกษตรกร ปัจจุบันบ่อน้ำบาดาลในพื้นที่ทำกินมี 4 บ่อ ไม่สามารถรองรับพื้นที่ทำกิน 12,000 ไร่ ได้อย่างพอเพียง เพราะบ่อน้ำที่มีอยู่เป็นบ่อน้ำอุปโภค ไม่ใช่บ่อน้ำเพื่อการเกษตรขนาดใหญ่

3. ปัญหาเรื่องไฟฟ้า ในพื้นที่ทำกินและที่อยู่อาศัยบางส่วนไม่มีไฟฟ้าแรงต่ำ ทำให้เกษตรกรไม่ไฟฟ้าใช้เนื่องจากไฟฟ้าที่เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ได้นั้นต้องเป็นไฟฟ้าแรงต่ำ จึงก่อให้เกิดปัญหาในการทำการเกษตรหลายด้าน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาของเกษตรกรบ้านโป่งรูอย่างครบวงจร
พื้นที่เป้าหมายโครงการวิจัย

เกษตรกรบ้านโป่งรู จำนวน 221 ครัวเรือน

วิธีดำเนินโครงการ

1. การอบรมทรัพย์สิน

- จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นมา มีสมาชิก 210 คน
- ค่าเรือนหุ้นๆ ละ 10 บาท ไม่เกิน 20 หุ้น ต่อคน
- ระเบียบ ข้อบังคับถูกต้องตามกฎหมาย
- หลักการใช้ของเครดิตยูเนียนกลุ่มพัฒนาเกษตรกรโป่งรู โดยปรับมาจากแนวทางปฏิบัติของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย สาขาภาคเหนือ
- เอกสาร หลักฐาน ใบเสร็จรับ-จ่ายเงิน สมุดประจำตัวสมาชิก กราฟแข็ง และบัญชีรับ-จ่าย ตามแบบของสหกรณ์เครดิตยูเนียนแห่งประเทศไทย
- เงินทุนหมุนเวียน ส่งเสริมให้กลุ่มอาชีพของเกษตรกรนำไปส่งคืนทีมวิจัย ดอกเบี้ยร้อยละ 12 บาท

2. ประสานงานกับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

เชิญเข้าร่วมประชุมกับเกษตรกร โดยการไปติดต่อโครงการต่างๆ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
ส.ป.ก. ธ.ก.ส. การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค อบต. ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน คณะครู สจ. สส. และ อบจ. เป็นต้น

3. ส่งเสริมการประกอบอาชีพของเกษตรกร

- กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่ขาดความรู้ในเรื่องขั้นตอนการผลิต การตอน หรือการบำรุงดูแลรักษาเชิญวิทยากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านมาให้ความรู้แก่เกษตรกร
- ช่วยเกษตรกรสำรวจ วิเคราะห์ ข้อมูลของปัญหาแต่ละกลุ่มอาชีพ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาที่เหมาะสม ถูกต้องและครบวงจร

4. ส่งเสริมการบริหารจัดการกลุ่มภายในหมู่บ้าน

- กลุ่มสตรีแม่บ้าน ; ให้ความรู้ แนะนำข่าวสารในด้านต่างๆ
- กลุ่มกรรมการวัด ; ให้ความรู้ แนะนำข่าวสารในด้านต่างๆ
- กลุ่มฌาปนกิจศพ ; ให้ความรู้ แนะนำข่าวสารในด้านต่างๆ
- กลุ่มการใช้น้ำ ; ให้ความรู้ แนะนำข่าวสารในด้านต่างๆ

5. สนับสนุนกิจกรรมด้านสังคม วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม

6. รายงานความก้าวหน้า 3 เดือนครั้ง

7. รายงานฉบับสมบูรณ์

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. เกษตรกรมีอาชีพที่มั่นคง และมีรายได้ที่แน่นอน
2. ชุมชนมีความเข้มแข็ง สามัคคี ปองคองกัน
3. หมู่บ้านมีความเจริญก้าวหน้า

ทีมงานวิจัย

หัวหน้าโครงการ นายรัชชัย ทันทกล้า (ற்றுญிகกลุ่มพัฒนาเกษตรกรโป่งรุ)

ผู้ร่วมทีมวิจัย 20 คน

1. นายสมจิต	นันทะชัย	ประธานกลุ่มพัฒนาเกษตรกรโป่งรุ
2. นางไข่แก้ว	คุ้มทรัพย์	รองประธาน
3. นางดวงดาว	เทพวงศ์	เลขา
4. นายสุรชัย	ธรรมจันทร์	รองเลขา
5. นางศรีนวล	ชาวพงษ์	รองற்றுญิก
6. นางยุพเรศ	แสนละมุล	ประชาสัมพันธ์

7. นางศรีพรรณ ศรีเทศ	กรรมการ
8. นายละ สุริยะแก้ว	กรรมการ
9. นายสงกรานต์ย์ของจา	กรรมการ
10. นายเกษม มะโนแก้ว	กรรมการ
11. นายสังข์ทอง ออมพันธ์	กรรมการ
12. นางทองคำ ปารีเสน	กรรมการ
13. นางมาลี มะโนวงศ์	กรรมการ
14. นายธวัช ทนุโวหาร	กรรมการ
15. นางอำพร คำเพ็ช	กรรมการ
16. นายสมบูรณ์ ดิตะ	กรรมการ
17. นายพรชัย แสงผาบ	กรรมการ
18. นายสุศล ใจทาน	กรรมการ
19. นายเกษม พิญาหลวง	กรรมการ
20. นายสุพจน์ ใจทาน	กรรมการ

ระยะเวลาในการดำเนินงาน 2 ปี

ตั้งแต่วันที่ 27 พฤศจิกายน 2543 ถึง วันที่ 27 พฤศจิกายน 2545

ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมการจัดเวทีต่างๆ

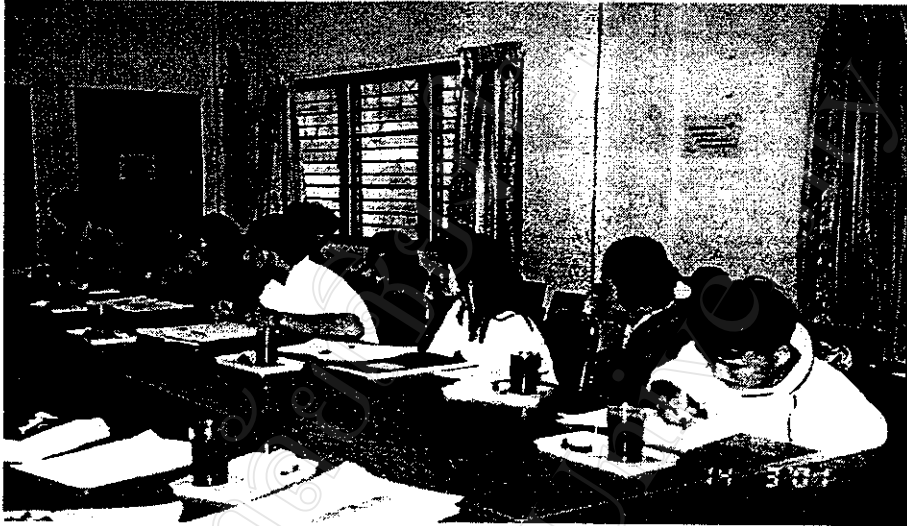
1. การจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ปัญหาเกษตรกรบ้านโป่งรุ

2. การจัดเวทีนำเสนอผลการทำกิจกรรมที่ผ่านมา

3. การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับชุมชนอื่น

ประวัติผู้เขียน

- ชื่อ-สกุล นางสาวนิภา เชื้อมี
- วัน เดือน ปีเกิด 9 มกราคม 2518
- ภูมิลำเนา 11 หมู่ที่ 7 ตำบลบึงศาล อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
- ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2536 สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนองครักษ์
จังหวัดนครนายก
พ.ศ. 2540 สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาสัตวศาสตร์
คณะผลิตกรรมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่
- ประสบการณ์ในการทำงาน
พ.ศ. 2543 ผู้ช่วยผู้ประสานงานสำนักงานประสานงานการวิจัยเพื่อท้องถิ่น
จังหวัด ลำพูน